

צ'ון תורני שכונ'י

בעזה"י אֵלֵהֶם שֶׁל תְּנִידוֹ

גליון 590

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פרשת השבוע פרשת ויצא פנתח האלה

יעקב אבינו, מגיע ללבן רק במקלו, לבן ניסה לרמותו בכל הרמאויות האפשריות. למרות הפעמים הרבות בהן היתל בו לבן והחליף את משכורתו עשרת מונים, יעקב אף פעם אינו מועל בתפקידו, ואת עבודתו הוא עושה על הצד הטוב ביותר.

יותר מכך, בנוהג שבעולם ששכיר המתקבל לעבודה, בתקופה הראשונה אין זריז ונלהב ממנו, עובד הוא שעות נוספות ומשתדל לשאת חן בעיני מעבידו. בהמשך הוא נכנס לשגרה, התלהבותו פגה והלהט נשחק. ואילו אצל יעקב אבינו – מחדש הגאון רבי ויזאל צרפתי זצ"ל בספרו "צוף דבש" – לא חלה כל ירידה במוסר העבודה, אלא "ויהיו בעיניו כימים אחדים" – בכל הימים והתקופות שררה אחידות, ותמיד עבד כמו ביומו הראשון. והנה, לכל אורך השנים, נראה לעומד מן הצד כי בגלל היצמדותו לאמת – יעקב מפסיד, ולפחות אינו מרוויח. נראה שאילו היה נוהג כמעבידו לבן, מעלים פה ומחסיר שם, היה מצליח להציל מלבן יותר.

והנה בסוף, אנו מגלים כי לא רק שלא הפסיד מאומה, אלא הצליח למעלה מן המשוער, ונכסיו התרבו יותר מנכסיו של לבן. וכמו שאמר יעקב ללבן: "כי מעט אשר היה לך לפני ויפרוץ לרוב ויברך ה' אותך לרגלי".

והרה"ג ר' יצחק דיין בספרו "פניני הרביד" מטעים שיותר מכך, דווקא ממעשה הרמאות של לבן – צמחה ליעקב ההצלחה. ואפילו ברמאות הגדולה ביותר, שהחליף את רחל בלאה, היתה ליעקב ברכה, שהרי לאה ילדה לו את רוב הבנים, בעוד שרחל היתה עקרה. וכן דווקא מזה שהחליף משכורתו עשרת מונים, הרוויח יעקב, וכמו שהעיד: "אם כה יאמר נקודים" וגו'.

פעמים נראה כי אדם הנוהג בישרות ונמנע מתחבולות מפסיד מכך, אך בסופו של דבר הכל נוכחים לראות כי הוא מצליח יותר מכולם. ומנגד, פעמים אדם חושב שירוויח עוד כמה שקלים כתוצאה מחוסר יושר, אך למעשה הוא רק יפסיד מכך. כי רק מיושר מרוויחים, ובמזומן.

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

יעקב אבינו מתכוון לקיים את ציוויו של הקב"ה ולחזור לבית אביו בארץ כנען, לאחר עשרים שנה ששהה בבית לבן. בזמן שלבן הלך לגזוז את צאנו, מצא יעקב את שעת הכושר להסתלק מביתו.

התורה מציינת "ויגנוב יעקב את לב לבן הארמי על בלי הגיד לו כי בורח הוא" – יעקב לא גילה ללבן לפני הבריחה שהוא עתיד לברוח ממנו.

אתם שמעתם פעם על מישהו שמתכוון לברוח, ולפני שהוא בורח הוא הולך לספר למי שממנו הוא בורח על תוכניתו לברוח? מהי ההדגשה המשונה הזו שיעקב לא גילה ללבן שהוא מתכוון לברוח ממנו? וכי מי פתי יעשה כזה דבר?!

בספר "שמועה טובה" מבאר את כוונת הפסוק שיעקב לא סיפר ללבן שהוא "בורח", כך: לאחר נתינת הברכות ציווה יצחק את יעקב לברוח לחרן ולשאת אישה מבנות אחי אמו, לבן, עד שיירגע עשו מתכניתו להרוג את יעקב. עשה יעקב חשבון בנפשו, שאם ידע לבן שהוא בורח כעת מפני עשו אחיו, הרי שלא יסכים לתת לו את בתו לאישה ולהכניס אותה בסכנת נפשות. שכן אם יבוא עשו להרוג חלילה את יעקב, בוודאי שגם רעייתו של יעקב תהיה בסכנה.

זו כוונת הפסוק, שיעקב לא גילה ללבן – כאשר הגיע לביתו – "כי בורח הוא", מפני עשו אחיו.

לפי האמור, מובנת טענת לבן ליעקב, אחרי שהשיג אותו בהר גלעד: "למה נחבאת לברוח... ותנהג את בנותי כשבויות חרב". הרי עכשיו בנותי נמצאות בסכנה מתמדת, כאילו נפלו שבויות במלחמה.

זמני השבת
הדלקת נרות
מוצאי שבת
5:16
4:14
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
לית: 5:49

אהל הצדיק

בשבת הקרובה (י"ב כסלו) חל יום ההילולא של בעל ה'בת עין', הרב אברהם דב בן רבי דוד מאוריטש, בעל ה'בת עין', הטמון בבית החיים העתיק בצפת בעל ה'בת עין' הרבה לומר כי על ידי ההכנעה זוכים להנהגה ניסית מן השמים.

ידוע מעשה הנס ברעידת האדמה בצפת, בשנת תקצ"ז, כאשר המונים נקברו תחת המפולות, ורק עשירית מתושבי העיר נותרו בחיים. בעת שאירע הרעש, עמדו בבית מדרשו של בעל ה'בת עין' באמצע תפילת מנחה. מיד ציווה הרב שכל הנמצאים בבית המדרש יתאספו ויעמדו סביבו, כאשר הוא עצמו נשכב על הארץ בפשוט ידיים ורגליים לפעול את אשר פעל, ואכן, כמחצית מבית המדרש התמוטט ונפל הגג שמעליו, ואילו המחצית השנייה, ששם עמדו המתפללים תחת צלו של ה'בת עין' נשאר על תילו. לאחר מעשה הנס, הסביר ה'בת עין' טעם השתטחותו על פני הארץ, כי ראה שאירע הדבר שלא בדרך הטבע – כי לא נפלו האבנים לארץ כדרכם, אלא נזרקו מדרום לצפון ומצפון לדרום, והבין שיד השטן בדבר – להחריב את עיר הקודש צפת, ובאופן כזה אין עצה מלבד ה'התבטלות', ולכן השתטח על הארץ ב'התבטלות גמורה', כדרך שנהג רבי אחא בר יעקב כשנלחם עם הס"מ, כשנתגלה לו בדמות נחש בעל שבעה ראשים, וערף את ז' ראשיו על ידי כריעות והשתטחויות. (כמבואר במסכת קידושין כט) כאשר פרצה בצפת מגיפה בשנת ה'תר"א, הודיע ה'בת עין' לתושבים המבוהלים כי לאחר פטירתו המגיפה תיפסק, ואכן כך היה. רבי אברהם דב השיב את נשמתו ליוצרה והוא היה קרבנה האחרון של המגיפה, שנעצרה מיידית. זכותו תגן עלינו.

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי: מיום שברא הקב"ה את עולמו, לא היה אדם שהודה לקב"ה עד שבאתה לאה והודתה, שנאמר "הפעם אודה את ה'". (ברכות ז:)

לכאורה, מה מיוחד בהודאתה של לאה שחשובה כאילו לא היה אדם שהודה לקב"ה לפניו? ועוד, הייתכן שעד עתה כל אבות העולם לא הודו לה? והרי כבר אדם הראשון הודה לקב"ה כמבואר בילקוט שמעוני (תהלים צ"ב) שאדם הראשון אמר "מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה" גם מלכי צדק מלך שלם הודה ואמר "ברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך".

מיישב הגאון רבי משה לוי זצ"ל בספרו "תורת משה", כי יש הודאה ויש הודאה. אדם המספר על הישגיו בעסקיו ומוסיף: "אני מודה לה' שסייע בידי", אין הודאתו נחשבת להודאה שלימה, שכן הוא גם טופח לעצמו על השֵׁקם כמי שחלק מהצלחה תלויה בידו. לאה לעומת זאת, היתה הראשונה להודות בלב שלם ובהכרה גמורה, מתוך מחשבה שלא מגיע לה כלום והיא קבלה את בנה במתנת חנם.

הדבר מבואר ברש"י הקדוש (ברכות שם), וז"ל: "לפי שראתה ברוח הקודש שיעקב מעמיד שנים עשר שבטים ולו ארבע נשים (אם כן כל אחת צריכה ללדת שלשה בנים), כיון שילדה בן רביעי, הודית על חלקה שעלה יותר מן החשבון המגיע לה". כשאמרה לאה תודה בלידת ראובן שמעון ולוי, היא אכן הודתה, אבל יתכן שעדיין קיננה בלבה המחשבה: "זה היה מגיע לי". ולכן קראה לשלושת ילדיה הראשונים בשמות שביטאו תחושה זו. בראובן אמרה "כי ראה ה' בעיניי", בשמעון "שמע ה' כי שנואה אנכי", בלוי "ילוה אישי אלי".

"הפעם" אמרה לאה בלידת יהודה, "זו הפעם הראשונה שאני מרגישה שהודאתי שלימה". ובזכות הודאתה, זכו כל בניה משבט יהודה לדעת להודות לה', וכפי שאמרו במדרש תנחומא (ויצא פרק ו'): "לאה תפשה בהודיה, עמד זרעה בהודיה אחריה. היא אמרה "הפעם אודה את ה'", יהודה בנה אחריה - "יהודה אתה יודוך אחיך", דוד - "הודו לה' כי טוב", דניאל - "מצלי ומודה".

מעשה היה בתלמיד חכם חשוב שזכה לחתן את עשרת ילדיו ולכל אחד מהם מצא זיווג הגון ומבורך. והנה, בחתונת בנו העשירי, נטל את המקרופון במעמד החופה, ופנה לקהל בדרמטיות: "רבותי! זכיתי שכל ילדי ימצאו זיווגים הגונים ויקימו בתים נאמנים לתפארת עם ישראל. אך חייב אני לומר לכם, שהקב"ה לא עזר לי!!!".

קהל המוזמנים הוכה בהלם ולא האמין למשמע אוזניו, מדובר היה באדם תלמיד חכם ובר אוריין...

אלא שאז המשיך האב: "הקב"ה לא עזר לי - הוא עשה לי הכל!!!...".

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8444774
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

רבי שלמה בן רבי יחיאל - המהרש"ל זיעועכ"א - יומא דהילולא י"ב כסלו

עזריאל פכר את ידיו זו בזו בחוסר אונים, אברך צעיר היה, רק לפני זמן מועט נישא והנה צרה שכזו: רעייתו הצעירה מוטלת גוססת על פתח שערי מוות ובידו אין להושיע. גם הרופאים ייאשו אותם והודיעו שהמצב אבוד. שעותיה של אסתר, רעייתו, היו ספורות. לפתע פקחה החולנית את עיניה וביקשה מעזריאל, בעלה, שיתקרב אליה. "הבטח ליי", לחשה בקול ענות חלושה, "שלא תינשא אחר פטירתך לאף אחת בעולם. אין תחליף לאשת נעורים..." עזריאל שידע שמצוה לקיים דברי מי שעומד למות כדי שיהיה לו יישוב הדעת, לא ניסה אפילו להבין מה אומרת אסתר. הוא פשוט הנהן בראשו כשדמעה רותחת זולגת על לחיו ונבלעת בזקנו הקטן. אבל אסתר התעקשה: "הב לי את ידך. תן לי תקיעת-כף ותשבע שבועה חמורה שלא תינשא לאשה אחרת לאחר פטירתי לעולם". ועזריאל נשבע לה. לאחר שעות ספורות התקיימה הלווייתה של אסתר למנוחת עולמים.

בימים שאחרי השבעה, ראה רבי שלמה לוריא, המהרש"ל יום פטירתו י"ב כסלו, רבה של העיר לובלין, את עזריאל תלמידו ופניו נפולות. ביקש לעודדו שנקנסה מיתה על כל בן אנוש ובעז"ה במהרה ימצא את בת זוגו ההוגנת לו לקשר של קיימא. אבל עזריאל הניד בראשו לשלילה. הוא סיפר לרבו שנתן בחוסר שימת לב תקיעת-כף לרעייתו המנוחה שלא יינשא בשנית. וכעת, אנה הוא בא?

המהרש"ל ביטל את דבריו מכל וכל: "ראשית כל, אתה מצווה ועומד מהר סיני לישא אשה ולהעמיד בנים, אין אפשרות להישבע על ביטול המצוה. ושנית, לא נתת דעתך באמת להישבע מרצון, אלא רק כדי להפיס את דעתה. נערוך לך התרת נדרים ותינשא בשנית".

עזריאל שב לחייד, שדכני לובלין דיברו בו נכבדות, ולאחר פרק זמן הקים את ביתו בשנית עם אלמנה צעירה שאף חייה נקטעו בחדות במות עליה אישה היקר.

החתונה נערכה מתוך חיובים נרחבים, כולם שמחו כאשר לאחר הצער והכאב שב האושר להציף אהלבבות. אך ככלות שבעת ימי המשתה געשה ורעשה לובלין כולה: עזריאל נלקח לפתע לבית עולמו.

הנשמות הטובות שבלובלין שחו בוודאות שיד ה' פגעה בו על שעבר על שבועתו לרעייתו הראשונה, הרציניים שבהם הפטירו: איננו יודעים חשבונות שמיים. אך לכל הדעות המקרה היה מוזר ומזעזע.

המהרש"ל ששמע על פטירת תלמידו הודיע לאנשי החברא קדישא: ערכו לו את הטהרה כדת וכדין, וטרם תטמנוהו בקברו תקראו לי. כאשר הודיעו ראשי החברא קדישא למהרש"ל שמיטת הנפטר מוכנה, טמן המהרש"ל פתק בכף ידו של עזריאל בו נאמר: "גוזרני עליכם, בית דין של מעלה, שתחזירו לי את האברך הזה". על החתום: שלמה לוריא...

את אנשי החברא קדישא ציוה המהרש"ל באזהרה חמורה שלא לכסות את קברו של עזריאל בעפר, כי אם להותירו פתוח. ויהי בחצי הלילה ועזריאל מצא את עצמו עם תכריכים בבית העלמין בקבר פתוח ולא זכר את אשר עבר עליו ושב לביתו. בהגיעו דפק על זגוגית החלון בקראו לרעייתו הטריה שתפתח לו את הדלת. אך זו מיאנה וגירשה את ה"מת" בצעקות רמות.

במר נפשו הלך עזריאל לבית הכנסת וישב שם עד הבוקר. השמש ועשרת המתפללים הראשונים ברחו מפניו כמנודה ואיש - כולל אשתו - לא ההין לדבר עמו.

כראות המהרש"ל בצערו של התלמיד, גזר על שר של שכחה שישכיח את המעשה מעזריאל עצמו, מרעייתו, ומלובלין כולה את שאירע. והחיים שבו למסלולם הרגיל משל לא אירע מאומה.

צדיקי הדורות היו מפטירים בהערצה: תחיית המתים שערך המהרש"ל הייתה דבר קטן שכן על פי הדין התיר לתלמידו להינשא והצדק עימו, אך לגזור על שר השכחה שישכיח את דבר המעשה מכל תושבי לובלין - הינו דבר גדול עשרות מונים...

מנין נוסף למנחה בשעה 13:00

בבית הכנסת עולי בבל רח' יוסף חיים 10

חדש!!! חדש!!!

מנין נוסף לערבית 20:00

כאשר פונה יעקב לרחל ולאח בשדה ומספר להן על החיזיון הנבואי שבו הוא מצטווה לשוב לארץ כנען, הן עונות: בוודאי שאנחנו מסכימות לחזור. "העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו! הלא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם אכול את כספנו". אבא שלנו מתייחס אלינו כאל זרות, עושק מאיתנו את כספנו. אין לנו בשביל מה להישאר פה - אנחנו מוכנות ללכת כציווי ה'. "הסבא מקלס", הגאון רבי שמחה זיסל זיו, תוהה: ואם לבן היה יותר אנושי והיה מעניק לבנותיו משכורת מכובדת, או שהוא היה אבא שמעניק חום ואהבה והייתה להן סיבה להישאר בביתו עוד - לא היו מקיימות את רצון ה'! מעשה נפלא שמעתי מידידי רבי אלחנן אבא שאול, נכדו של הגאון רבי בן-ציון אבא שאול, בעל ה"אור לציון": בפרק זמן מסוים בתולדותיה של ישיבת "פורת יוסף", ביקשו אנשים בעלי ממון והשפעה לחולל תמורה בישיבה, ברצותם להכניס השקפות זרות ברוח הישיבה.

בחזית המאבק עמדו הגאונים רבי יהודה צדקה ורבי בן-ציון אבא שאול. כאשר הבינו שהתורמים לא ירצו להמשיך לתרום בשל עמדתם התקיפה, הודיעו נחרצות "תנו לנו יבנה וחכמיה". נמשיך ללמוד וללמד בישיבה בדרך ההשקפה הטהורה ומן השמים ירחמו ויעניקו קיום גשמי ללומדי התורה. בעיצומה של תקופה מייסרת זו - תוך שהוא מתאמץ לחנך את הבחורים ללמוד ולא להיכנס חלילה לחילוקי הדעות שבין הרבנים למבקשי השינויים - לקה רבי בן-ציון בלבו ונפל למשכב. בעיקר התייסר על המחלוקת שפרצה ועל הנוקמים שהיא מחוללת, עוד לפני שיטעמו הבחורים מהשינוי הרוחני שחפצים לחולל בישיבה, כבר תיזק נפשם הרכה מחולי המחלוקת.

בימים ההם ירד שלג כבד בירושלים עד שלא ניתן היה להסתובב ברחובות. לאחר ימים מספר הגיע רבי בן-ציון ללמד בישיבה וסיפר לתלמידיו מעשה מופלא: "לישיבה לא היה שייך להגיע אתמול, לכן ישבתי ולמדתי בביתי. אלא שרוחי נעגמה עלי בשל המחלוקת בישיבה, ולא הצלחתי להתרכז בלימוד.

"באותה עת דפק מישהו בדלת הבית. תיארתי לעצמי שבפתח עומד יהודי שמבקש שאבוא למול את בנו בשכונה רחוקה, השלג הכבד מונע ממוהלים להגיע והיום הוא היום השמיני ללידה וחייבים לקיים את המצווה לפני השקיעה. ציירתי לעצמי במחשבתי כיצד אני מבוסס עד ארכובותי בשלג ירושלמי קר, על אף שזה לי זמן קצר אחרי התאוששות מהתקף לב מסוכן. "הגעתי לשכונה הרחוקה לאחר מאמץ עילאי והתינוק הצטרף לעם היהודי בדמעות חמות לפני השקיעה. "תארו לעצמכם" - סיפר הגרב"צ כשפניו קורנות בזיו של מצווה - "כמה שמחה הייתה לי אם זה אכן היה מתרחש! לא היה שייך להגדיר את האושר שלי, שבזכותי נכנס הילד בברית עם בורא עולם ביום השמיני בלי צורך לדחות חלילה את המצווה היקרה. "אחרי שהתענגתי במחשבתי על השמחה הרבה הזו, על האושר הצרוף הזה והתענוג העילאי - התעודדתי והתחלתי ללמוד בחשק רב, תוך שאני שוכח מייסורי המחלוקת ומכל ענייני העולם. האמינו לי", סיים הגרב"צ לספר לתלמידיו, "לימוד התורה הוא אושר ותענוג לא פחות ממסירות נפש על קיום מצווה שאין אחרים שיעשוהו!!!!". מבאר ה"סבא מקלס" את תשובתן של רחל ולאח: שתייהן ידעו שהשיבה לארץ כנען תהיה מלווה בקשיים. הן מחמת הילדים הרכים והן בשל הסב שלא ייתן להן ללכת בקלות. לכן הן הסבירו לעצמן את כל הסיבות שאמור להשתמש בהן היצר הרע כדי למונען מקיום המצווה, ופירקו אותן אחת לאחת. "נכריות נחשבנו לו... ויאכל גם אכול את כספנו". כעת, כשאין ליצר הרע נשק להשתמש בו כדי להניא אותן מקיום המצווה - הן מוכנות ומזומנות לקיים את דברי הבורא בהרגשה שזה הדבר הטוב ביותר עבורן. (הרב ישראל קעניג)

**ברכה והצלחה
ובריאות איתנה**

אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו
אופיר בן אורה ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע

מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 16:20

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) - 16:20
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב שמואל רביע שליט"א
יום ה' - הרב דניאל קמחי שליט"א

**בית הכנסת
"עולי בבל"**

ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל
שחרית - 5:00
מנין ב' - 7:30
מנחה ערבית - 16:20
שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית
יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 20:00

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

טוביה שרבי בן נזימה
ומשפחתו הי"ו
דוד חיים בן עליזה
ומשפחתו הי"ו
אלון כהן בן אורנה
ומשפחתו הי"ו